

Drinkwatercongestie op de loer

Zonder verandering zal de woningbouwopgave stagneren.

Naar verwachting zal de vraag naar drinkwater in Nederland in 2030 veel groter zijn dan in 2020. Dat komt onder andere doordat de economie dan is gegroeid, net als het aantal inwoners. Door klimaatverandering (warme zomers) is er meer drinkwater nodig, maar is er minder beschikbaar. Naar verwachting moet er in 2030 circa 100 miljoen kubieke meter meer drinkwater worden gemaakt dan in 2020.

Waarom nu?

Nederland staat voor grote drinkwaterbeschikbaarheid uitdagingen. Dit omdat de drinkwatervoorziening steeds meer onder druk staat. De drinkwaterbedrijven voorzien vanaf 2030, en soms al per direct, problemen bij het leveren van voldoende drinkwater aan huishoudens en bedrijven.

De beschikbaarheid van grondwater en oppervlaktewater neemt af door droogte en klimaatverandering. Hierdoor kunnen in sommige regio's bedrijven nu al geen aansluiting op het drinkwater krijgen (in de afgelopen 3 jaar waren dat er al 15 in het leveringsgebied van Vitens alleen).

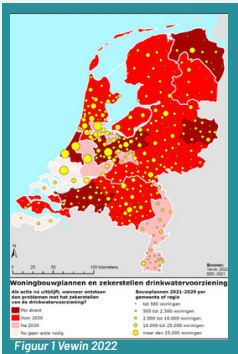

Figuur 1 Vewin 2022

Woningopgave en drinkwatervraag

Tot en met 2030 wil Nederland ruim 1 miljoen woningen/appartementen bouwen om aan de doelstelling van maximaal 2% woningtekort te voldoen. Hoewel de bevolkingsprognose leidend is bij de bepaling van de verwachte ontwikkeling van de drinkwatervraag zal de versnelde woningbouw lokaal en regionaal behoorlijk impact kunnen hebben op de benodigde drinkwatervoorziening.

Figuur 1 Vewin 2022

Aansluitingen geweigerd

Drinkwaterbedrijf Vitens heeft in de afgelopen 3 jaar al 15 drinkwateraansluitingen voor bedrijven moeten weigeren als gevolg van het drinkwatertekort in de regio. (FD.nl 2024)

Drinkwaterbedrijf Dunea voorziet problemen voor hun klanten met toekomstige drinkwatertekort en vraagt om waterbewustzijn en besparing. (Dunea 2024)

Reactie politiek

Door het ministerie van Infrastructuur en waterstaat is in 2024 een Nationaal plan van aanpak drinkwaterbesparing gepubliceerd. Het drinkwaterverbruik van 128 liter per persoon per dag moet in 2035 gereduceerd worden naar maximaal 100 liter drinkwater per persoon per dag. (IENW 2024)

"Crisis in Slowmotion"

(Jelle Hannema, Vitens 2024)

Het ministerie van Infrastructuur en waterstaat geeft een duidelijke boodschap af. Het drinkwaterverbruik moet in 2030 zijn teruggebracht naar 100 liter per persoon per dag. Dit is nationale noodzaak om de leveringszekerheid van het drinkwater in 2030 te kunnen versterken en een drinkwatercongestie te kunnen voorkomen.

Voor woningcorporaties en hun maatschappelijke opgave betekent dit direct een grote uitdaging.

Hoe realiseren we deze doelstelling terwijl de druk van de Woondeal en de energietransitie alsmäär toe nemen? Hoe realiseren we drinkwaterbesparing zonder dat de betaalbaarheid onder druk komt te staan?

Slim onderhoud als onzichtbare motor van verduurzaming

1. Benut de mutatiestroom

Voor veel corporaties is verduurzaming een groot onderwerp waar iedere dag nieuwe thema's bij blijven komen. Door het thema drinkwaterbesparing te koppelen aan een mutatiemoment of groot onderhoud benutten we een natuurlijk moment dat al in het Meerjarig onderhoudsplan (MJOP) is mee begroot. In plaats van een standaard vervanging upgraden naar een waterzuinig standaard.

2. Voorlopers op de standaard keuze

Onderdeel	Producttype (Voorbeeld)	Debiet / Verbruik	Verbruik p.p.p.d
Douche	Grohe Tempesta (EcoJoy)	5,3 L/min	33,9 Liter
Toilet	Gebest Sigma (3/4, 5l, afsteling)	4,2 l (gem.)	24,8 Liter
Keukenkraan	Grohe BauCurve (EcoJoy)	5,0 L/min	15,0 Liter
Wastafelkraan	Grohe BauEdge (EcoJoy)	4,8 L/min	9,6 Liter
Wasmachine	Standaard A+++ (GPR norm)	-	15,0 Liter
Totaal			98,3 Liter

Figuur 3 Waterbesparend sanitair

Hoe kun je aan de richtlijn van 100 liter drinkwaterverbruik per persoon in 2030 voldoen? De makkelijkste winst valt te behalen bij waterbesparend sanitair. De bovenstaande sanitair producten voldoen aan de Z-klasse. Dit is de beste classificering voor sanitair als het gaat om waterbesparing. Met de samenstelling van dit sanitair wordt het doel van 100 liter p.p.p.d gehaald.

3. Wat kost deze investering?

Voor de basis van dit onderzoek is de keuze gemaakt voor een standaard sociale huurwoning. Dit betekent dat er één douche en één toilet aanwezig is in de woning. In dit onderzoek wordt uitgegaan van een realistische 553 euro als kosten voor standaard sanitair in een sociale huurwoning. (Woonstede2025)

De prijs van het in het hierboven eerder genoemde waterbesparend sanitair is in totaal zo'n 770 euro. Uitgaande van de zelfde hoeveelheid sanitair in de woning, kun je zeggen dat je voor circa 180 euro meer per woning voldoet aan de 100 liter richtlijn.

4. Kracht door opschaling

De gemiddelde corporatie in Nederland heeft gemiddeld zo'n 8 000 woningen in haar vastgoedportefeuille. Het gemiddelde percentage mutatieonderhoud ligt op 7% (AedesBenchmark2024). Uitgaande van deze gemiddeldes zou dat betekenen dat er jaarlijks in zo'n 560 woningen het sanitair wordt vervangen.

Naast de 7% gemiddeld mutatieonderhoud zijn er jaarlijkse werkzaamheden als "gepland groot onderhoud". Dit is jaarlijks gemiddeld tussen de 3 en 4% van de portefeuille. Als ook hier voor het waterbesparende sanitair wordt gekozen, geeft dit de corporatie de kans om haar hele portefeuille in 10 jaar op 100 Lpppd te brengen.

Zwembad per huishouden

5. De impact in cijfers

In Nederland ligt het gemiddelde drinkwaterverbruik per persoon op 129 liter per dag. Bij de keuze voor het waterbesparende sanitair ligt dit slechts op 98 liter.

Een gemiddeld huishouden in Nederland bestaat uit 2,1 personen. (CBS2025)

Periode	Besparing in Liters	Visuele vergelijking (ter illustratie)
Per dag	65,1 Liter	~7 volle emmers water
Per maand	1.981 Liter	~20 keer een standaard bad vullen
Per jaar	23.782 Liter	Een middelgroot tuinzwembad
Na 5 jaar	118.910 Liter	Een volledige tankwagen met oplogger

Figuur 4 Besparingspotentieel per huishouden

6. Lastenverlichting huurders

Drinkwater besparen in de woning zorgt voor directe lastenverlichting van de waterrekening. Uitgaande van een prijs per kuub van €1,50 die in de toekomst nog kan stijgen levert dit een huishouden met de huidige prijs jaarlijks circa €34 lastenverlichting op.

Naast de lastenverlichting voor water zijn er kansen op indirecte lastenverlichting, namelijk via warmwater.

Stap	Omschrijving	Berekening	Resultaat
1	Besparing warm water	65% van 23,8 m³ (jaarlijkse waterwinst)	15,5 m³
2	Gasverbruik per m³	Benodigde energie per 1.000 liter water	3,8 m³ gas
3	Totale Gaswinst	15,5 m³ water x 3,8 m³ gas	59 m³ gas
4	Financiële winst	59 m³ gas x € 1,50 (incl. belasting)	€ 88,50

Figuur 5 Gaskosten besparing (Milieu Centraal.nl)

Benadering van totale lastenverlichting huurder circa €120.

7. Van kwetsbaarheid naar weerbaarheid

Met het standaardiseren van waterbesparend sanitair behaalt de corporatie een drievoudige winst.

- De woning voorraad voldoet aan de drinkwaterrichtlijn van 2030.
- Voor de huurder levert het directe lastenverlichting op.
- Deze technische aanpassing maakt de huurder structureel weerbaar tegen toekomstige variabele kostenstijgingen.

Investeer dus vandaag in de standaard van morgen.

8. De win-win situatie

Het Woningwaarderingssysteem (WWS) is de reden voor een win-win situatie. Het WWS belooft de energieprestatie van een woning. Hierin telt het minder verbruiken van warm tapwater voor een gunstiger energie-label. Een label sprong levert extra WWS punten op. (Huurcommissie.nl)

Waterbesparend sanitair kan bijdragen aan, extra punten door middel van de de puntenwaardering van de "natte cel". Kortom waterbesparend sanitair kan bijdragen extra WWS punten en dus aan woningwaarde.

Elke WWS punt levert een huurwaarde van een x bedrag op. Hoe meer punten hoe hoger de huur. Corporaties krijgen de kans om de huurder deels extra te belasten en deels te ontlasten.

Zo kunnen de corporaties de €150 meer van het sanitair makkelijk terugverdienen en de huurder doormiddel van lastenverlichting tegelijk ontlasten.

GPR-Gebouw

Naast de WWS punten draagt deze verduurzaming direct bij aan een hogere GPR-score op de thema's energie en milieu. Dit omdat de gas reductie de milieu belasting van de woning verlaagt. Corporaties kunnen de GPR-score gebruiken als verantwoording t.o.v. raad van toezicht om in aanmerking te komen voor groene leningen. Hogere GPR-score kan corporaties geld besparen op financiering. (GPR2025)